

Senaat stuit wet die vervolgen overheid mogelijk zou maken

DEN HAAG

De (rijks)overheid kan toch niet strafrechtelijk worden vervolgd voor haar fouten. De Eerste Kamer stemde dinsdag onverwachts met één stem verschil tegen deze initiatiefwet uit de Tweede Kamer.

VAN ONZE VERSLAGGEVER BART DIRKS

Het doel was dat overheden hun strafrechtelijke immuniteit verliezen zodat 'publiekrechtelijke rechtspersonen' en ambtenaren voor de strafrechter zijn te dagen.

De wetswijziging was een initiatief van de Tweede Kamerleden Jeroen Recourt (PvdA), Gert-Jan Segers (ChristenUnie) en Peter Oskam (CDA). Pikant is dat de senaatsfractie van de ChristenUnie de wet ternauwernood 'het voordeel van de twijfel' gaf en het CDA zelfs tegenstemde. Doordat vervolgens ook de Onafhankelijke Senaatsfractie (een zetel) tegen bleek, kwam het wetsvoorstel één stem te kort.

'Teleurstellend', zei PvdA'er Recourt na de stemming in de Eerste Kamer. 'Maar deze discussie komt vanzelf weer eens terug, bij de eerstvolgende incident waar in het beklagdenbankje de stoel van de overheid pijnlijk leeg blijft.'

CDA'er Oskam vindt het 'zuur' dat zijn partijgenoten in de Eerste Kamer hebben tegengestemd. 'Maar dat is ook de kracht van de Eerste Kamer. Senatoren maken hun eigen afweging.'

De tegenstanders van het opheffen van de strafrechtelijke immuniteit van de overheid benadrukken dat de overheid al via andere juridische wegen aanspreekbaar is, zoals de bestuursrechter. Ze zijn bovendien bang dat de democratische verantwoording in het gedrang komt als de strafrechter zich met incidenten gaat bemoeien: de politiek moet oordelen over fouten

van de overheid, niet de strafrechter.

Voorstanders vinden juist dat de overheid zichzelf geen 'vrijbrief' mag geven, omdat er dan sprake is van rechtsongelijkheid.

Douwe Jan Elzinga, hoogleraar staats- en bestuursrecht, waarschuwde eind oktober in de Volkskrant dat de wet veel rechtzaken zou uitlokken. 'Advocatenkantoren kennende, gaan ze op grote schaal claims indienen', zei hij. 'Straks durft niemand meer een vergunning af te geven.'

Ondanks het feit dat deze wet niet doorgaat, kunnen gemeenten en provincies in specifieke gevallen wel al strafrechtelijk worden vervolgd. Dat is het geval als een overheid een taak uitvoert, die een commerciële partij ook had kunnen doen.

De gesneuvelde initiatiefwet kent een lange voorgeschiedenis. Hij werd in al 2006 ingediend door toenmalig PvdA-Kamerlid Aleid Wolfsen, de latere burgemeester van Utrecht. In de Tweede Kamer waren alleen D66 en VVD tegen, in de Eerste Kamer werd de wet dinsdag weggestemd door SGP, D66, VVD, CDA en de Onafhankelijke Senaatsfractie. Opeenvolgende ministers van Justitie, allen van VVD-huize, waren ook tegen de wet.